

LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office at the
Jamaica, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kunadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

No. 94

Ozone Park 17, N. Y. Antr., lapkr. (Nov.) 28, 1961

METAI 50-ji

KRISLAI

Geriau negu vidutiniai.
Šnipų gadyne
Baubas ir maska.
Dar vienas pirštą velniui!
Gali būti ir taip.
Argi nėra?

— Rašo A. Bimba —

Praėjusio penktadienio "Laisvėje" tilpo vėliausias administracijos pranešimas apie vėjus. Jie parodo, kad mūsų vėjus eina gerai — man atrodo, geriau, negu vidutiniai. Pirmoje vietoje stovi Connecticut valstijos šaukieji vėjainiai. Juos vejasi New Jersey vėjainiai. Nors trečioje vietoje, bet gerai stovi ir Brooklynas. Puikiai darbuojasi Brocktonas ir keletas kitų miestų.

Penkių tūkstančių dolerių fondas irgi gražiai auga. Tai labai džiugu.

Bet, draugai, turėkite mintyje tai, kad jau beveik du mėnesiai prabėgo. Laikas skrenda lėktuvo greičiu. Žiūrėjime, kad vėjus pradėjo pasibėžti tiksliai būtų pasiekti su geroku kaupu. Tai galima padaryti.

Kaip nekalbėsime, bet prie šios gadynės mariosios charakteristikos būtinai reikia pridėti dar ir šnipinėjimo pavietę. Visos šalys, didelės ir nykštukinės, šnipų armijas užlaiko. Daug žmonių skaudžiai nukentė.

Ypač pas mus Amerikoje šnipų armija baisiai didelė. O istorija pilna pavyzdžių, kaip šnipai tampa provokatoriais. Patys prie nusikaltimų žmones kursto ir paskui juos terorizuoja.

Nauja ateitis, naujas pasaulis turės būti laisvas nuo šio pikto. Šnipijada yra senoji pasaulio labai pikta atgyvena. Su kapitalizmu išnyks ir šioji piktybė.

O šiais laikais visur mėgiamausia tema yra komunizmas ir komunistai. Jie surandami ir ten, kur jų beveik nėra. Komunizmas pasidarė labai patogi maska visoms reakcionieriams. Išgaudink žmogų komunizmu ir iš jo smegenų turėsi gražios košės.

Taip šiandien ir daroma. Iš Birch sosaidės reakciniai padūkėliai su savo komunizmu baubau Amerikoje jau daug silpnos valios žmonių yra privėdę prie desperacijos. Jie jau net mokyklas siūlo statyti po žeme apsisąjaujimui nuo komunizmo pavojaus!

Susirūpinę ir prezidentas Kenedis. Jam jau irgi atrodo, kad su tuo baubu kartais prieinama prie kraštutinybės.

Šiomis dienomis Amerikoje lankėsi ir su mūsų prezidentu konferavo Vakarinės Vokietijos atgimimo militarizmo apaštalas Adenaueris. Jis atvyko su griežtais reikalavimais, ir, pasak kolumnisto Restono, beveik visus juos laimėjo. Prezidentas Kenedis prižadėjo tartis su Tarybų Sąjunga dėl V. Berlyno tik tada, kai Adenaueris uždės "okey."

Dar daugiau: Adenaueris pažadėjo trumpiausiu laiku V. Vokietijos armiją pakelti iki dvylikos divizijų, kur jis prezidentas pasakė jam "okey."

Adenaueris, supra n t a m a, grįžo į Bonną pilnai patenkintas savo misija. Nuo dabar V. Vokietijos ginklavimas eis dar didesniais tempais, pavojus taikai dar labiau padidės. (Tąsa 6-tam pusl.)

Atgarsiai dėl naujų įvykių Dominikoje

Brasilia. — Brazilijos vyriausybė griežtai pasisakė prieš bent kokią užsienio valstybių intervenciją į Dominikos respublikos reikalus. Brazilija sako, kad Dominika yra nepriklausoma ir tai jos reikalas, kas šalyje darosi.

Havana. — Kubos vyriausybė kaltina Jungtinių Valstijų imperialistus, kad jie kišasi į Dominikos reikalus.

Jungtinės Tautos. — Mario-Garcia-Inchaus, Kubos delegatas, sakė, kad dabar-

tinis Dominikos prezidentas Balagueris "parsišalė JAV kapitalistams, nes jis sau į talką kviečia JAV marininkus".

Santo Domingo. — Dominikoje liaudis džiaugiasi, kad atėjo galas Trujillų diktatūrai, bet tuo pat laiku šimtai žmonių demonstruoja ir prieš prezidentą Balaguerį.

Trujillai sostinę buvo pakrikštiję į Ciudad Trujillo, dabar tas vardas panaikintas, o sostinė vėl vadinasi Santo Domingo, kaip pirmiau ji vadinosi.

Apie policijos sauvalią ir civilinės teisės

Washingtonas. — Civil Rights Commission nariai tyrinėjo, kaip vietos policija ir Federalio Investigacijų Biuro agentai elgiasi su žmonėmis. Pasirodė, kad visuomenė turi daug skundų. Vienur policininkai sauvališkai elgiasi rodydami savo galią nekaltams žmonėms, o kitur, kur reikalinga suvaldyti nenuoramas ardytojus, tai policininkai "prasikaltėlių nemato".

Yra nusiskundimų ir prieš F.B.I. agentus. Jie, norėdami pasirodyti, kad "veikia", eina pas piliečius į namus, klausinėja, tuo pa-

neigdami žmonių konstitucines teises ir laisvę. Buvo atsitikimų, kad paprastai žmonės pamatę F. B. I. agentų liudijimą nusigando, davė neapgalvotus ir save įtariantius atsakymus, tai sudarė jiems keblumų, kol dalykai išsiaiškino. Komisijsia pateikė visą eilę pasiūlymų informavimui visuomenės, kad policijai yra visuomenės apsaugojimui nuo skriaudų, o ne jos persekiojimui, taigi, kad sustvarkyti policijos veiksmus, idant nebūtų pažeidimų civilinių žmonių konstitucinių laisvių.

A. Goldbergas apie nedarbą "naikinimą"

San Francisco, Calif. — Apylinkės pramonininkų ir biznierių konferencijoje kalbėjo Arthur J. Goldbergas, JAV darbo sekretorius. Jis siūlė penkių punktų programą nedarbo panaikinimui.

Jo punktų tarpe yra: Remimas prezidento Kenedžio komiteto, kuris rūpintųsi jaunuoliams surasti darbus, išplėtimas laisvos prekybos, aprūpinimas bedarbių nuolatine apdrauda, paliausavimas biznierių nuo taksų, kurių biznio reikalai yra prastoje padėtyje.

TSRS NUTEISĖ DU ŠNIPUS Į KALĖJIMĄ

Maskva. — Tarybų Sąjungos militarinis teismas nuteisė du vokiečius P. Santagą ir W. Neumaną į kalėjimą po dvyliką metų. Jie prisipažino, kad šnipinėjo ir paveikslus traukė TSRS gynybos pasirošimų. Juos areštavo pereitą vasarą Ukrainoje, kur jie lankėsi neva turistais.

Albany, N. Y. — New Yorko valstijoje išduoda automobiliams, taksams, busams ir sunkvežimiams 5, 108,000 laisnių ("pleity").

Suorganizavo Taikos ieškojimo institutą

Washingtonas. — Prezidento Kenedžio sumanymu suorganizuotas Peace Research Institutas iš 32 žymių asmenų. Instituto priesakyje patstatytas — James J. Wadsworth, buvęs JAV atstovas Jungtinėse Tautos. Į komitetą įeina iš universitetų, kolegijų, stambių pramoninių ir biznio įstaigų vedėjai.

Kaip šis komitetas veiks, kokia jo bus įtaka taikos palaikymui, tai dar nežinia.

Lapkr. 18 d. James J. Wadsworth'as pasisakė prieš JAV atnaujinimą atominių bombų bandymų.

STUDENTAI PIKIETAVO BALTAJĄ NAMĄ

Washingtonas. — Studentai iš Pennsylvania universiteto, Amherst, Smith ir Mount Holyoke kolegijų pikietavo Baltąjį Namą. Jie reikalavo, kad Jungtinės Valstijos nepanaujintų atominių ginklų bandymų atmosferoje, o sulaukymų ir požeminius bandymus.

Fitchburg, Mass. — Sulaukęs 89 metų amžiaus mirė G. R. Godbeer, dienraščio "The Daily Fitchburg Sentinel" leidėjas.

Susitarimas artėja, bet ir karo kurstytojai nemiega

Washingtonas. — Seattlė, Wash., universitete kalbėdamas prezidentas Kenedis sakė, kad Jungtinės Valstijos pasirengę eiti į pasitarimą su Tarybų Sąjunga, daryti nusileidimus, nes susitarimas tik tada bus pasiekiamas "jeigu abidvi pusės norės... ir jausis, kad jis pagerina jų pačių reikalus".

Ten pat jis sakė, kad negalima laukti, idant visi pasauliniai nesusipratimai būtų taip išrišti, kaip to amerikiečiai nori, nes "Jungtinės Valstijos nėra nei visagalės, nei visaižinančios visų pasaulinių problemų".

Iš prezidento kalbos daugelis daro išvadą, kar artėja susitarimas Berlyno klausime ir mažėja karo pavojus.

Bet tuo pat kartu Vokietijos valdovai kelia daug triukšmo dėl Berlyno ir tvirtina, kad jie jėga prisijungs Rytų Vokietijai.

G. C. Smith, buvęs JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas, platina tarp Jungtinių Valstijų valdinių cirkuliara, kuriame siūlo, kad NATO uždarytų Bosforo, Dardanelių ir Danijos sąsiaurius ir neleistų TSRS laivų plaukiojimo. Jis pripažįsta, kad tai būtų žingsnis išsukimui TSRS į karą. Panašių karo kurstytojų randasi ir daugiau.

Stiprėja moterų veikla už taiką

Washingtonas. — "Labai greitai auga Jungtinių Valstijų moterų kova prieš karo pavojų", sakė Mrs. C. Wilson, organizacijos mes dar neturime veiklos po obalsiu: "Women Strike for Peace". Ji pasakojo sekamai:

Šis judėjimas dar jaunas. Jis prasidėjo rugsėjo mėnesį, Georgetown miestyje. Pavargau skaitydama raštus apie karą, atominius ginklus, o čia virš galvos dar užia sprūsiniai bombonešiai. Aš motina... Mane paėmė piktumas. Norėjau pati viena eiti ir pikietuoti bombonešių orlaukį, bet nusitariau pasitarti

su kitomis moterimis... Pasirodė, kad ir jos taip jaučiasi, kaip aš. Pasitarėme ir nutarėme veikti. Kol kas organizacijos mes dar neturime veiklos po obalsiu: "Women Strike for Peace". Ji pasakojo sekamai:

Lapkričio 1 d. moterys pikietavo Baltąjį Namą, Washingtone. Tuo par kartu už taiką demonstracijos įvyko 58-uose miestuose.

Mums pritarimas labai auga. Mes turime šimtus laiškų, kad jo valdžią daugiau ir daugiau ateina, sakė C. Wilson.

Vėliausios žinios

Hyannis Port, Mass. — Prezidentas Kenedis perorganizavo volstybės departamentą. Pašalino Chester Bowles, sekretoriaus pavaduotoją, o jo vieton padėjo Gerge W. Ball. Prezidentas padarė ir kitų pakeitimų.

Concord, N. H. — Staigiai mirė respublikonas senatorius Styles Bridges. Jis buvo 63 metų amžiaus.

Chicago. — Sulaukęs 58 metų amžiaus, nuo širdies smūgio, mirė Charles S. Bridges, didžiųjų maisto krautuvų Libby, McNeil ir Libby Ko. savininkas.

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis tarėsi su Aleksejumi Adžubėjumi, "Izvestijų", TSRS valdžios organo, redaktoriumi.

Sao Paulo, Brazilija. — Susidaužė Argentinos keleivinis lėktuvas ir nelaimėje žuvo 52 žmonės.

Buenos Aires. — Čionai atbėgo buvęs Ekvadoro prezidentas J. Ibarra. Jis pasakoja, kad jo valdžią komunistai nuvertė.

Maskva. — Apie 2,000 studentų, iš Lumumbos universiteto, pikietavo Francūzijos ambasadą, reikalaudami Alžyrui laisvės.

New Delhi. — Atsidarė Indijos industrinė paroda. Dalyvauja ir apie 20 kitų šalių.

Roma. — Nobelio dinamito fabriko, Aviglianoje, įvyko sprogdymas. Nelaimėje sužeista daug darbininkų.

Saigonas. — Patankėjo susirėmimai tarp liaudies partizanų ir valdžios kariuomenės Cho Demo upės srityje.

Berlynas. — Rytų Berlyne, Stalinallee gatvėje, nuogrivė Stalino stovylą, o gatvę pavadino Karl Harx-allee vardu.

Leningradas. — Liaudies teismas nuteisė tris šalies išdavikus sušaudyti.

Dėl Brazilijos ryšių su Tarybų Sąjunga

Brasilia. — Prieš 15-ką metų, 1947 m., Brazilijos reakcinė vyriausybė nutraukė diplomatinis ryšius su Tarybų Sąjunga. Savo žygi teisingo tuo, kad būk tarybinėje spaudoje buvo "įžeista Brazilijos armija".

Bet Brazilijai tas tik žalos darė. Todėl jau prieš dvejis metus ji ir Tarybų Sąjunga pasirašė prekybos sutartį trejiems metams laiko, kad prekyba per metus sieks \$104,000,000 vertę. Brazilija sutiko parduoti Tarybų Sąjungai: kavos, daržovių aliejaus, odų ir kit-

tokių prekių, o iš TSRS pirkti naftos, kviečių, mašinerijos ir kitko.

Užmezgus prekybą sutarė abi šalys ir kultūriname bendradarbiavime. Buves prezidentas Quadros ketino atnaujinti ir diplomatinis ryšius. Jam tas nepavyko. Tą padarė dabartinis Brazilijos prezidentas Goulartas. Sutartį pasirašė Brazilijos užsienio ministras San Tiago Dantas ir TSRS prekybos delegacijos pirmininkas Viktoras Azodaras.

Anglijos premjeras turi vilčių susitarimui

Londonas. — Tarybų Sąjungai pasiūlius, kad vakarinio Berlyno reikalais Anglija, Francūzija, Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga padarytų naują sutartį, o dėl jo susisiekimo su Vakarais, tai TSRS padarys sutartį su Rytų Vokietija, pakėlė Macmillano viltį, jog nesusipratimai bus išrišti. Pagal TSRS pasiūlymą, Anglija, Francūzija ir JAV taipgi turėtų susitarti su Vakarų Vokietija, kad ji gerbtų Rytų Vokietijos teises.

Macmillanas sakė: "Aš labai pasitikiu, kad dabar vakarai sutiks ir prasidės pasitarimai".

Washingtonas. — Po 12-kos dienų baigėsi streikas Londono orlaukyje. Sakoma, kad British European Airways kompanija turi \$700,000 nuostolių.

Gilina ir platina Panamos kanala

Balbo. — Skubiai gilina ir platina Panamos kanalą. Iki pabaigai šio mėnesio norima baigti darbus Gailard kalnų srityje, kur apie aštuonias mylias kanalas buvo siauras. Dabar jis bus praplatingas iki 500 pėdų pločio.

Baigus šį darbą, bus platinama ir gilinama kanalas ties continental kalnu.

Kanalą platinant ir gilinant bus išimta 14 milijonų kubinių masių žemės ir suvartota 12,500,000 svarų dinamito. Praplatinimas ir pagilinimas sudarys \$46,000,000 išlaidų.

KINIJA STATYS KUBAI 24—ris FABRIKUS

Havana. — Atvyko 50 kinų industrinių specialistų. Jie vadovaus pastatymui dvidešimt keturių fabriku, kurie bus pastatyti ir įrengti bėgyje ketverių metų. Kinija suteikė Kubai \$60,000,000 paskolą, tai jos sąskaitoje ir bus statomi fabrikai.

Washingtonas. — JAV ekspedicijai, kuri randasi Antarktikos srityje, reikmenis gabena laivai "Mirar", "Chattahoochee" ir ledlaužis "Glacier".

SAKO: IMPERIALISTAI NUŽUDĖ ITALUS

Jungtinės Tautos. — Tarybų Sąjungos delegacija sakė, kad kaltė už nužudymą 13-kos italų lakūnų Konge puola ne ant vietos gyventojų, bet ant užsienio imperialistų. TSRS delegatas sakė, kad žmogžudžių priesakyje buvo baltieji karininkai.

MIRĖ

JURGIS JANUŠONIS-JAMISON

Sekmadienį, lapkr. 26 d., 10 val. ryto, St. Mary's ligoninėje mirė Jurgis Janušonis-Jamison, tėvas žinomos menininkės Mildrė Stensler, sulaukęs 71 m.

Kūnas bus pašarvotas Hopping Funeral Home, Mt. Pleasant Ave., Livingston, N. J.

Laidotuvės įvyks trečiądienį, lapkr. 29 d., 2 val., iš viršminėtos koplyčios, iš Restland kapinės, Hanover, N. J.

Velionis paliko nuliūdime žmoną Oną, dukterį Mildrė Stensler ir du anūkus, Kenneth ir Jean.

Laisvės personalas išreiškia užuojautą velionio šeimai.

Vėliau bus daugiau parašyta apie velionį

L. Adm.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months \$5.00
Queens Co.	\$10.00 per year	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., \$5.50 per six months		Foreign countries, 6 months, \$6.50

Sugedęs kongresmanas

ŽMOGUS, kuris šiandien atvirai kalba ir agituoja už atominį karą, turėtų būti uždarytas beprotnamyje. Ypač pavojinga, kai toks žmogus užima svarbią vietą valstybės aparate, kai jo balsas pasiekia milijonus žmonių.

Tokių žmogum šiandien yra kongresmanas Victor L. Anfuso iš Brooklyn, N. Y. Kai piliečiai jį rinko ton atsakingon vieton, kai jie balsavo už jį, jie nė nesapnavo, kad jie balsuoja už visai sugedusį sutvėrimą.

Kongresmanas Anfuso šiomis dienomis pasisakė, kaip jis žiūri į šaltąjį karą ir ką jis mano apie atominį karą. Trumpai ir drūtai jis pareiškė, kad mūsų, tai yra, Amerikos bėda esanti tame, jog mes nepajėgiame įtikinti Tarybų Sąjungą, kad mes "pasiruošę eiti į visuotinį karą, jeigu bus reikalingas." Ir paskui visa gerklė tas "žmonių atstovas" pasakė: **"Jungtinės Valstijos privalo ruoštis niukliniam karui dabar!"**

Šitie kongresmano Anfuso pareiškimai buvo išspausdinti lapkričio 22 dieną Niujorko laikraščiuose.

Kai visi padorūs ir normalūs amerikiečiai Padėkų Dienos išvakarėse susirūpinę galvojo apie tai, kaip išvengti naujo, niuklinio karo, kaip sušvelninti tarptautinę situaciją, kaip pagerinti tautų santykius, kongresmanas Anfuso ragino ruoštis prie tokio karo,—ir ruoštis dabar, nebedelsiant!

Tasai piktos valios reaktionierius pamršo vieną dalyką, būtent, kad niuklinis karas sunaikintų ir mūsų kraštą, nušluotų nuo žemės paviršio ir mus. Na, o tik visiškai nužmogėjęs žmogus gali šiandien linkėti ir sau ir savo kraštui sunaikinimo.

Masinės nelaimės ore

VĒLIAUSIA DIDŽIULĒ su lėktuvu nelaimė įvyko Brazilijoje. Oro milžinui sugedus ir nukritus, žuvo 52 žmonės. Ir taip beveik nepraeina savaitė, kad kur nors palaujyje lėktuvų nelaimėje nemirtų desėtkai žmonių.

Pasirodo, kad, kol kas, nesaugiausias susisiekimas yra oru. Klausimas toks: kam tiek žmonių turėtų būti kemsama į vieną lėktuvą? Gal visiems sveikiau būtų, jei keleiviniai lėktuvai būtų maži, pajėgūs paimti tik kelis žmones.

Tie mūsų pabudę studentai

ANĄ DIENĄ Niujorko kolegijų studentai parodė aukštą savo teisių supratimą, kai jie masiniai demonstravo ir streikavo prieš atėmimą jiems teisės pasirinkti tokius kalbėtojus, kokius jie nori, o ne kokius jiems reakcinė mokyklų vadovybė bando užkarti. Tuo jie pasakė, kad jiems Konstitucijos garantuojamos teisės ir laisvės nebus iš jų paveržtos be griežčiausio pasipriešinimo iš jų pusės. Jiems akademinė laisvė, jie pasakė, yra labai brangus dalykas.

O štai dabar, lapkričio 24 d., "New York Times" pirmame puslapyje matėme didžiulę nuotrauką vaizdo prie Baltitojo Namu Washington. Jame parodoma, kaip mūsų studentai protestuoja prieš atominį ginklų bandymų atnaujinimą, kaip jie reikalauja, kad bandymai būtų tuoj sulaukyti.

Baltąjį Namą pikietavo keleto kolegijų ir universitetų studentai. Be to, parodymūi savo griežto nusistatymo prieš atominį ginklų bandymus, studentai per visą Padėkos Dieną pasninkavo. Matote, kaip ir mūsų studentai susirūpinusi savo, savo krašto ir visos žmonijos ateitimi.

Lai gyvuoja mūsų jaunimas!

Drąsus ir protingas žygis

BRAZILIJOS VYRIAUSYBĖ pasielgė drąsiai ir išmintingai, atnaujindama diplomatinis ryšius su Tarybų Sąjunga. Prieš tą jos žygį įnirtusiai kovoja Brazilijos reakcinės jėgos su katalikų bažnyčios dvasininkija priešakyje.

Aišku, kad atsteigimas normalių santykių tarpe dviejų didžiulių kraštų prisidės prie pagerinimo visos tarptautinės padėties. Ypač nebebuvo jokio pasiteisinimo iš Brazilijos pusės neturėti diplomatinį ryšių su Tarybų Sąjunga po to, kai prieš dvejus metus buvo pasirašyta plati prekybos sutartis. Ta sutartimi Brazilija susirado gerą rinką savo kavai, daržovių aliejui, kalliams ir kitiems produktams. Bet nebuvimas diplomatinį ryšių trukdė tos sutarties normalų įgyvendinimą. Dabar viskas pasikeis.

Reikia tikėtis, kad Brazilijos reakcinės jėgos nepavyks savo vyriausybę išmūšti iš protingai pasirinkto gero kelio.

Kas ką rašo ir sako

IDIOTAI KOVOJA
IDIOTIZMU

Lietuviškieji reaktionieriai neriasi iš kailio dėl jų nepasisekimo mulkinti Amerikos lietuvių. Atsilaikeimui prieš progresą jie griebiasi visiškai idiotiškų priemonių. Apie vieną jų priemonių Chicagos dienraštis "Vilnis" rašo:

"Nieko nepesė pikietavimas, nieko neatsiekdami langų daužymu, mūsų priešai, aršieji lietuvių reaktioninkai, imasi dar vieno idiotizmo. Jie siuntinėja amerikinių fašistų šlamštą naudodami vardus ir antraštas žymių visuomenės veikėjų ir mūsų įstaigų, žinoma, nepalikdami ir "Vilnies".

Lietuvon jie irgi bandė siuntinėti visoki šlamštą prisidengę kitų žmonių vardais.

Tai yra idiotizmas.

Bet kuris apdairėsnis žmogus gavęs fašistinį šlamštą, negi tikės, kad pažangūs visuomenės veikėjai tai siuntinėja, arba kad iš "Vilnies" raštinės tai būtų siuntinėjama. Tas bergždžias ir paikas darbas tik lėšų jiems padaro."

Keisti tie sutvėrimai. Jie ieško už save kvailesnių. Siek tiek proto turėdamas žmogus juk neužsims tokia niekšybe. Siuntinėti jį mas žmonėms ir įstaigoms fašistinio šlamšto kieno nors kito vardo parodo jų desperaciją ir visišką dorovinį supuvimą.

KANADIEČIAI IRGI
SUSIRŪPINĖ

Z. Januškas "Kanados
"Liaudies balse" rašo:

"Pas mus irgi jau nutarta statyti slėptuves Ottawoje, Camp Borden ir kitur, dėl valdžios viršūnių. Keliama mintis, kad ir čia reikia statyti masines slėptuves miestuose. Argi tai apsieis be naujų mokesčių? Neapsieis. Darbo žmonės turės sukelti milijonines sumas, kad pelnagrobiai galėtų daugiau pasipinigauti. Tokie tai tikslai gali slėptis po visa šia absurdiška slėptuvių statymo propaganda."

Mes, Jungtinių Valstijų žmonės, dar labiau spaudžiami statyti slėptuves. Pas mus jau priviso daugybė firmų ir įstaigų pirmumui slėptuvių. Daugelis jų yra apgavingos, raketieriškos. Padėtis tokia, kad jau ir valdžios pareigūnai pradeda persergeti žmones nuo apgavikų. Bet kai propagandos žmonės privaroni iki isterijos, argi begalima juos išgelbėti nuo apgavikų? Jie puolasi gelbėti ir rankas to, kuris turi mikesnį liežuvį jam savo tavorą įpiršti.

Mums atrodo, kad kanadiečiai tuo atžvilgiu daug laimingesni. Pas juos tos isterijos dar nesimato.

**VIENO KLERIKALŲ
RĄŠEIVOS NUOMONĖ**

Mūsų lietuviškų klerikalų stambus rašėivą Pranas Dailidė sako tikis Vakarų politikams, kurie "netiki, kad Sovietai ryžtųsi sukelti atominį karą."

Tokią savo nuomonę jis grindžia dviem argumentais. Vienas, girdi, kad "Chruščiovas gerai žino, kad Amerika turi daugiau ir

geresnių atominį ginklų, negu Sovietų Sąjunga."

Antras, ir kur kas svarbesnis, kad tas pats "Chruščiovas tikisi bolševikinės sistemos laimėjimo be karo... Dėl to ja mturi rūpėti, kad ne tik atominio karo, bet ir bendrai ginkluotų stambesnių susirėmimų su laisvuju pasauliu nebūtų."

Vadinasi, iš Tarybų Sąjungos pusės niekam joks agresijos pavojus negrūmoma. Tuo būdu Dailidė ir kiti klerikalų rašėivos turėtų liautis savo skaitytojus bauginti tarybinu baubu.

KITI APIE AMERIKIETŲ
RĄŠYTOJĄ STEINBECK

Vilniaus savaitraštis "Literatūra ir menas" rašo:

"Pastaruoju metu užsienio spaudoje atspausdinta nemaža įdomios medžiagos, susietos su žymaus amerikiečių rašytojo Džono Steinbeku vardu. Straipsniuose ir pasikalbėjimuose rašytojas pasakoja apie savo kūrybinius planus, apie kūrybos ir tikrovės santykį, dalijasi mintimis apie rašytojų būklę Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Vakarų Vokietijos laikraštis "Di velt" išspausdino įdomų savo korespondento pasikalbėjimą su D. Steinbeku. Tas pasikalbėjimas įvyko San Franciske, kur rašytojas buvo atvykęs peržiūrą kino filmo, sukurto pagal jo romaną "Pabėgimas."

Interviu pavadintas būdingu pavadinimu "D. Steinbeko nepasitenkinimas amerikiečių gyvenimo tikrove." Korespondentas pažymi, kad rašytojas aštriai ir neigiamai atsiliepė apie pastarojo meto "atmosferą"

Juntinėse Amerikos Valstijose, nes, pasak rašytojo, stambieji biznieriiai kursto karo įtampos nuotaikas, stengiasi iki maksimumo įpūsti karo pavojaus psichozę, kai tuo tarpu eiliniai amerikiečiai, eiliniai ir paprasti žmonės trokšta taikos, gero ir taikaus tautų sugyvenimo. Steinbekas pabrėžia: "Mūsų valstybiniai vadovai stengiasi amerikiečiams įpiršti iš esmės lengvabūdišką pažiūrą į labai atsakingą ir rimtą taikos klausimą."

Siuo metu rašytojas baigia rašyti naują romaną "Mūsų nepasitenkinimo žiema." Steinbekas sako, kad jis pradėjo šį romaną rašyti, nutaręs eiti koja kojom su laiku. Knygoje vaizduojami paprasti žmonės: smulkus krautuvininkas Long Ailende ir jo šeima. Rašytojas pažymi: "Šią knygą pradėjau rašyti 1960 metų pavasarį... Romano veiksmo laikas vyksta tuo pačiu metu, kai buvo rašoma knyga ir taisomas rankraštis—nuo pirmos iki paskutinės dienos." Šiame romane vaizduojama, kaip kapitalistinio gyvenimo tikrovė žaloja žmogų, jį stumia į įvairias nešvarias machinacijas. Žmogų visą laiką kankina baimė dėl ateities, jis pradeda gyvenime matyti tik "pinigo galybę," praranda savo moralinę vertę, žmoniškumą. Ir pagaliau nelygioje ir žvėriškoje kovoje dėl būvio žmogus žūna, jeigu ne fiziškai, tai moraliai neišsengiamai... Šiame romane ir pasakojama smulkus krautuvininko ir jo šeimos istorija, kokių Jungtinėse Vals-

A. Juodelis

Apie Braziliją ir joje gyvenančius lietuvius

STRAIPSNIS I

Gerb. A. Juodelis prisientė mums ilgoką raštą apie Braziliją ir joje gyvenančius lietuvius. Tai yra jo, A. Juodelio atsiminimai. Raštas įdomus, visapusiškai informuojas mus ypačingai apie tenaitinį lietuvių gyvenimą — jų iškūrimą, jų kovas, jų buitį. Mes spausdinsime jo atsiminimus paskirais straipsniais. Šitai, manome, geriau pasitarnausime skaitytojui. Žemiau telpa pirmas A. Juodelio straipsnis. Sia proga, beje, dėkojame jam už jo triušą, už parašymą.

Redakcija

—:—

1961 metais sukanka 36 metai nuo lietuvių kolonijos įsikūrimo Brazilijoje, tad lyg ir pagerbti šį jubiliejų man ir kilo noras parašyti nors trumpai iš mūsų gyvenimo: vargų, džiaugsmų, laimėjimų ir nepasisekimų, kuriuos taip pat galima būtų pavadinti istoriniais atsiminimais.

Brazilija, tur būt yra vieništelė pasauly šalis, kur emigrantų atvykimas yra amžinas. Šitame vakarų pusrutuly, kur priklauso du kontinentai — Š. ir P. Amerika, Brazilijos teritorija yra didžiausia, turinti net 8 milijonus kv. kilometrų ploto, o gyventojų — vos apie 50 milijonų. Vadinasi, viename kv. kilometre tenka maždaug apie 16 gyventojų, tuo tarpu kai kuriose Azijos bei Europos valstybėse tokiame pat plote gyvena 500-600 gyventojų — skirtumas viršija 200 procentų.

Jau prieš 500 metų, kuomet Portugalijos jūrininkai, vadovaujami Kabralo (Cabrāl), užtikio Brazilijos teritoriją. Nuo tada iki dabar į šią šalį imigracija nesustojė. Kas mieli metai iš visų pasaulio kraštų: Europos, Azijos, Afrikos ir iš kitur atvyksta šimtai ir tūkstančiai naujų imigrantų.

Brazilija, galima sakyti, turi sudariusi nuolatinį taip vadinamą imigracijos r kolonizacijos tarybą, o tos tarybos atstovai, ašeniai važinėja po pasaulį ir vilioja naujus ateivius, žadėdami jiems kalnus gėrybių.

Po antrojo pasaulinio karo jau spėjo čia atvykti šimtai tūkstančių naujų gyventojų; Bet kartais ir su suviliotais naujais imigrantais Brazilijos valdžia ir ponai diplomatai turi nemalonių ir galvos skaudėjimų.

1956 metais keli šimtai italų naujų imigrantų griežtai pasipriešino prieš vergišką kavos plantacijose darbą ir uždarbį. Rezultatai: Italijos konsulo puošni būstinė San Paulyje buvo gerokai apdaužyta, ir ponas konsulas turėjo sprukti pro užpakalines duris. Buvo pašaukta policija ir kiti "tvarkos dabotojai." Konfliktais pasibaigė tik tuomet, kai apgautus imigrantus valdiškomis lėšomis grąžino atgal į Italiją. Ir kad viskas išėitų sklandžiai, "didžioji" San Paulo spauda pranešė, kad sukurstyti komunistų italų nauji ate-

tijos pasitaiko milijonai. O visos šitos istorijos labai liūdningos ir tragiškos."

viai savo tautos konsulatui akmenimis išdaužė langus, už ką buvo suimti ir išdeportuoti...

Negalima nepastebėti ir kito komiško epizodo: Kaip žinoma, Š. Amerikos imperialistai yra dideli "filiantropai" ir ištikusius "nelaimėj" tuojau gelbsti. Jų prašoma Brazilijos vyriausybė su mielu noru sutiko įsileisti kelias dešimtis 1956 metų Vengrijos "revoliucijos" dalyvių. Bet po kelių savaičių tie "herojai" (taip juos kvalifikavo didžioji San Paulo spauda) tos pačios spaudos jau pavadinti tinginiais, valkatomis, degeneratais, diversantais ir kitokiais svieto perėjūnais. Mat, tie "herojai" sukilo ir čia, Brazilijoje, ir tvirtai pareiškė, kad geriau sutinka grįžti į "rusų pavergtą" tėvynę Vengriją, negu "laisvoj ir demokratinėje" Amerikoje valgyti baltą duoną.

Tai buvo lyg perkūnas giedrią dieną visiems "laisvojo pasaulio" gynėjams. Po to įvykio kai kurie laikraščiai nedrįso prasižioti, o "herojus" patenkino: vienus išdeportavo į Angliją, kitus į Austriją, o treitį sugrįžo Vengrijon.

Bet iš kitų kraštų atvykę imigrantai būna šiek tiek paruošti naujam gyvenimui ir jie atvyksta organizuoti į iš anksto paskirtas vietas, sudarydami kolektyvus. Tokie kolektyvai, kartais, atsigabena su savim visą žemės ūkio inventorių: mašiną, gyvulius ir kitokius padargus. Jų atstovybės visokiems būdais jais rūpinasi ir globoja; reikalui esant, jiems padeda materialiai ir juridiniai, žodžiu, rodos, apsupty visokiais patogumais ir protekcijomis. O vistiek jie kartais jaučiasi nusivylę ir apgauti organizuoja "sukilimus," kaip jau aukščiau minėti italai.

Tur būt iš visų imigrantų Brazilijoje nelaimingiausi buvo lietuviai, išskiriant Afrikos negrus, kuriuos ispanai ir portugalai medžiavo ir atvežė į Braziliją parduodavo kavos bei cukrinių nendrių plantatoriams kaip vergus. Skirtumas buvo tik toks: negrus parduodavo pirkliui, o lietuviai savanoriškai pirsidavė tiems fazendeirams.

Savanoriškumo frazė viro jau galima suprasti ir ją tenka biskį paaiškinti, nes vyrauja klaidinga nuomonė vien tarp nemokšų žmonių, bet ir ir tarp išmokslių. "Visi imigrantai čia atvyko savanoriškai, — prievarta iš tėvynės niekas jų nevarė: imigrantas yra garbingas vardas, todėl jis čia turi gyventi, džiaugtis ir jaustis "laimingu." Cituojų žodžius pono kapitono J. Ciuvinsko, pasakytus Dariaus ir Girėno 25 metų traagiškos mirties suaktyvė proga. Bet ar galima su šita nuomone sutikti? Ne!

Veikiausiai iš niekur, o ypatingai iš Lietuvos, niekas nebūtų emigravęs (nebent avantiūristai, nuotykių ieškotojai) be priežasties, o tų priežasčių gali būti daug ir įvairių: ekonominų, politinių ir kitų. Kas neatsimename tų visų priežasčių Lietuvoje, kuomet prasidėjo emigracija į Braziliją 1925 metais? Skurdus miestų darbininkų

gyvenimas, badavjančių bedarbių slankiojimas gatvėmis, nuo kiemo į kiemą pas turtingesnius piliečius prašant už litą paskaldyti malkų, bet ir to negaudavo! O kaip gyveno Lietuvoje bežemiai, mažžemiai ir dvarų kumečiai? Ir, pagaliau, kaip gyveno božuų samdiniai, dirbdami po 18 valandų į dieną, ir už 365 dienas gaudavo 300 litų, o kiti—dar mažiau?

Lietuvos buržuazinė valdžia įvykdė žemės reformą. Valstiečiai bežemiai ir savanoriai, gavę plikus 8 hektarus žemės, bematant praskikolino iki ausų visokiems sukčiams ir spekuliantams taip, kad gautas sklypelis ir vėl buvo įparceliuotas, o taip vadinamą centrą.

O mūsų naujakuriai atsidurdavo Kaune prie agentų kontorų, papildydami eiles ir maldaudami, kad ir juos su šeimomis įrašytų važiuoti į Braziliją. Emigracija iš Lietuvos į Braziliją smarkiai pagyvėjo 1926-ais metais po gruodžio mėnesio fašistinio perversmo. Buvo kalbama, kad jeigu smetoninė valdžia apie 1927 metų vidurį būtų nesusstabdžiusi išvažiavimo, kuomet Brazilijos valdžia apmokėdavo kelionės išlaidas, tai iš Lietuvos būtų išvykę apie pusę jos gyventojų.

Bet ir po to, iki 1935 metų, emigracija tęsėsi, bet jau apmokant kelionės išlaidas iš savo kišenės. O nežinomą Braziliją pasiekti, kelionei iki 1,000 litų išlemdžiant, drąsulių jau atsisakėdavo kur kas mažiau.

Nemažas skaičius atvažiuodavo ir politinių imigrantų, bėgančių nuo persekiojimų, nuo fašistinio teroro. Iš Varnių stovyklos ir Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo, kurie sutiko aplėisti Lietuvą, buvo paleisti ir galejo emigruoti.

Suprantama, atvažiuavo ir kitos rūšies imigrantų, — tai buvusieji Lietuvoje kalininkai, sukčiai ir kitokie aferistai, kaip Kiršteinas ir visa jo kompanija: J. Ruškys, L. Valiukas, Šoblevičius ir daug kitų...

Ganyti lietuvių katalikų dušias nuo 1928 metų į Braziliją pradėjo plaukti pirmieji kunigai: Valaitis, Bumša, Sugintas ir kiti.

1929 metais Smetonos valdžia atsiuntė pirmą savo diplomata — konsulą P. Mačiulį tam, kad skriaudžiamus ir išnaudojamus savo tautiečius užtartų. Bet vėliau pasirodė, kad kaip Lietuvos valdžia Lietuvoje grynė piliečių reikalus, taip ir jos diplomatai "grynė" emigrantų reikalus užsienyje.

Nuo 1925 metų iki 1935 metų ir atsirado lietuvių kolonija Brazilijoje, kurioje neoficialiai prisikaitoma apie 40,000 mūsų tėvynainių.

NORVEGIJOS MINISTRO PASAKOS

Maskva. — Norvegijos užsienio ministras Dr. Lange tarėsi su TSRS užsienio ministru Gromyko. Lange tvirtino, būk Vakarų Vokietija nesudaro karo pavojų Baltijos jūros srityje. Gromyko įrodė pačių vokiečių valdininkų pareiškimais, kad kaip tik yra priešingai.

MIKALOJUS K. ČIURLIONIS

ČIURLIONIS MUZIKAS

Visuomet turējies patraukimā prie gimtosios tēvišķēs laukū (kur vasarā atostogās praleidavār), giliai jautē lietuvišķos gamtos grožj. Persikēļēs ī Vilniū, jāucia lietuviu tautinio atgimimo bangā ir atsiduoda joms ugdymui. Nors sulenkējisuo- sē Druskininkuose Čiurlio- nio tēvai kalba lenkiškai.

nodarīnāja. Nors katrā kūrto-
se jo kūrniņuoše jaučiamā
tragišķā nuotaikā, bet bend-
radai imant, jo kūrniņai turi
didelio optimizmo. Prana-
šaudamas šviesiā lietuviš-
kos muzikos ateiti, tesia:
“Nereikia nustoti vilties,
kartoju tai, atsimindamas,
jog turime mūsų senas dai-
nas. Ir ateis laikas, kuon-
met mūsų kompozitoriai ati-

Čiurlionio pirmuosio kūrinuose (1904 - 1906) nematyti susikonscentravimo detalėse, jam formalistinė kūrybos forma svetima. Pavieksluose: Audra, Laidotuvės, Pasaulio kūrimas, Tva no ciklas, jau ryškiai išsivysto mistinio pasaulio siužetai. Ypač jo kūryboj charakteringa kosminio pasaulio vaizduotė, simbolizmas.

Čiurlionio tapyboje nema-
tysi beprasmiškų spalvų bei
linijų vaikymosi, bet savitą
kompozicinį turinį su aiš-
kiomis detalėmis. Jo tapy-
boje glūdi fantastinės, mis-
tinės mintys, susijusios su
visata ir žmogaus buitimi.
Klystume sakydami, kad

Buvo lemta jam turēti tik
; vaizduojamojo meno kū-
ybīnīai metai (1903-1909),
Per tā nepalyginamai trūm-
pā laikā jis sukūrē virš 300
paveikslu. Sunkios līgos su-
mīnās, 1911 metais, sulau-
ķes vos 36 metus, miršta,
bet jis meno kritiķū bei dai-
linīnķū lieka pripazīntas
kaip genialus muzikas-tapy-
tojas, kurio savito turinio
bei stilīaus kūrinīai neturi
sau lygaus meno pasaulyje.

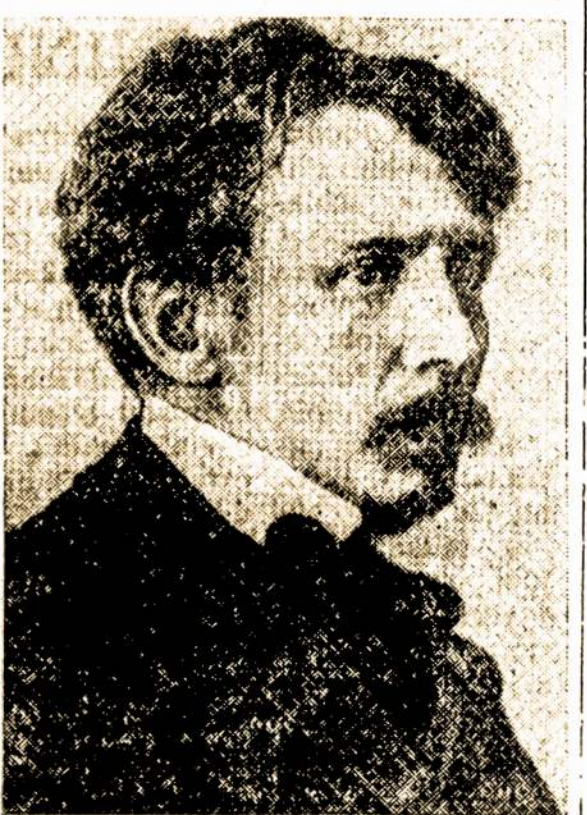
Kitoje nuotraukoje mūsų kalifornietį matome su jo pusbroliu. Jagminas labai gražiai prisimena savo viešnagę Lietuvoje, ir džiaugiasi ją aplankęs.

Prie taurios lietuvaitės kapo

Vēl mintimis einu nauja
namais apstatyta Stroite
naja gatve, klausinēdama
praeiviū, kaip čia suradu
partijos miesto komitetu.
vēl beldžiuosi i propagan
dos skyriaus vedējo Ivan
Džaškova kabinetu duris.
nedideliame kabinete, pas

—Kaip gerai, kad jūs atvykote,—tvirtai man spaudžia ranką Ivanas Djačkovas. — Mes čia susirinkę dabar aptariame Marytės biusto eskizą — biusto, ku-

(Tasa 4-tam pusi.)

IVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Fašizmas siaučia Pietų Vietname

Kanados Moterų kongresas pridavė Jungtinėms Tautoms skundą prieš Jungtinių Valstijų siunčiamą militarinę pagalbą fašistinei Pietų Vietnamo valdžiai.

Savo pareiškimе kongresas nurodo, kad Pietų Vietnamas yra nusodintas kalėjimais ir koncentracijos kempėmis, kur randasi uždarytų virš pusės milijono žmonių, kovojančių už demokratines teises. Kalėjimuose yra invalidais padarytų didesnę pusę kalinių. Nužudytų skaičius siekia apie 100,000.

Diktatoriaus Ngo Dinh Diemo valdžia, Amerikos ginklais palaikoma, nesiskaito su jokiomis civilinėmis žmonių teisėmis. Hitlerinės metodos naudojamos prieš bet kokią opoziciją.

Nebepanešdami fašistinio teroro, nepakenčiamų gyvenimo sąlygų, žemdirbiai ir darbininkai partizanai kovoja už savo teises ir turi gerų pasiekimų. Partizaninis veikimas yra gana platus. Visą šalį apima. Jis grasina ir pačiai sostinei Saigonui.

Kad padėti fašistinei valdžiai išsilaikyti, Jungtinės Valstijos vis daugiau ir daugiau karinių lėktuvų, laivų ir įvairių ginklų ten siunčia. Taipgi nemažai ir amerikiečių karininkų galima matyti Saigone ir kituose miesteliuose.

Kanados Moterų kongresas todėl ir protestuoja, kam Jungtinės Valstijos kišasi į vidujinius Pietų Vietnamo reikalus ir laužo 1954 metais Genevoje pasirašytą sutartį, kuri draudžia svetimoms šalims kištis į vidujinius Pietų Vietnamo reikalus.

Indijos premjeras, būdamas Washingtone, taipgi įspėjo prez. Kenedį, kad jis į Pietų Vietnamą nesiųstų karinių jėgų; nes gali taip ten įsiklampoti, kad gali būti per vėlu pasitraukti.

Tarybų Sąjunga, Kinija ir Šiaurės Vietnamas taipgi įspėjo Ameriką.

Nežinia, prie ko tas viskas gali privesti.

Trustų varžytynės už pasaulines rinkas

Amerikos didieji trustai nusigandę beaugančios galios Vakarų Europos didžiųjų trustų, kuriems vadovauja Vakarų Vokietijos nacionaliai monopolistai. Japonijos monopolistai irgi siekiasi naujų rinkų. Tai sudaro rimtą pavojų Amerikos prekybai ir investicijoms Azijoje ir Afrikoje.

Vakarų Europos trustai naudojasi taip vadinama "bendrąja rinka", kuri suteikia jiems galimybes bendrauti pasaulinėje rinkoje ir tokiu būdu lenktyniauti su Amerikos trustais. Nepakanka to, kad tie Vakarų Europos monopolistiniai trustai paveržia Azijos ir Afrikos rinkas, bet kartu smarkiai veržiasi ir į pačią Ameriką.

Sunku pasakyti, kaip Amerikos trustai galės atsilaikyti prieš gerai paruoštą Vakarų Europos trustų bendrą veikimą. Kenedžio vyriausybė tuo klausimu rimtai susirūpino. Ji bijo griežtų tarp-trustinių varžytynių ir nors kokio susipykimo su Vakarų Vokietija, Francūzija ir Anglija.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

NAUJA PREKYBINĖ ORGANIZACIJA

Besiplečiant Kaunui, nepaprastai išaugo miesto Maistprekybos tinklas. Šiuo metu šios organizacijos sistemoje veikia 330 parduotuvių, paviļonų ir kioskų. Ypač mieste padidėjo duonos gaminių pardavimas. Šiuo metu per vieną parą iš duonos fabriko išeja 94 parduotuvės pristatomos apie 80 tonų duonos-pyrago gaminių. Mieste duona prekiauja 33 specializuotos parduotuvės, ir jų skaičius nuolat auga. Aišku, kad vienai Maistprekybos organizacijai jau sunku buvo kontroliuoti išaugusios apimtys duonos tinklą tikrinant kokybę, asortimentą ir panašiai.

Atsižvelgiant į vis augančius reikalavimus duonos prekybai ir darbo žmonių pasiūlymus miesto vykdymo komiteto iniciatyva steigama nauja prekybos organizacija.

LTSR Ministrų Taryba patvirtino šią naują miesto prekybinę organizaciją, kuri vadinsis "Kauno miesto duonos prekyba".

Maistprekybos direktorius J. Pacevičius ryšium su naujos organizacijos steigimu papasakojo:

— Tai žingsnis į priekį gerinant darbo žmonių apmokėjimą duona ir jos gaminius. Dabar bus greičiau išplėstas duonos ir pyrago gaminių asortimentas, žymiai pagerės duonos užvežimas į parduotuves, sustiprės gaminių kokybės kontrolė ir pirkėjų aptarnavimo kultūra. Nauja prekybinė organizacija, pradės veikti dar šiais metais.

Pirmas mechanizuotas

ŠIAULIAI. — Vakariniame mieste pakraštyje pradėtas statyti pirminio žaliųjų odų apdirbimo fabrikas. Pagrindinis pastatas bus 175 metrų ilgio ir 65 metrų pločio. Visus gamybos procesus numatyta mechanizuoti ir automatizuoti. Įmonė apdoro per metus apie 7-8 milijonus žaliųjų odų.

Fabrikas stos rikiuotės paskutiniame atėinančių metų ketvirtyje.

Parkas prie Dubysos

Ariogala. — Gražūs, vaizdingi Dubysos krantai ties Ariogala. Prie paupio skardžio jau įrengta estrada, kurioje ruošiamos rajono dainų šventės, yra stadionas. Šiuo metu vėl vyksta darbai. Įrengiamas parkas. Jis sujungs miestelio centrą aikštę su paupio šlaitu. Tvarkomi takai, sodinami medeliai.

UKMERGĖS ŠALDymo ĮRENGIMAI

UKMERGĖ. — "Vienybės" šaldymo įrengimų gamykla surinko tryliką šaldymo agregatą. Tai didelis įmonės kolektyvo pasiekimas. Jis TSKP XXII suvažiavimo garbei buvo įsipareigojęs surinkti dvidešimt penkis šaldymo agregatus. Į agregatą įeina kompresorius, kondensatorius, amoniako išgarinimo automatinė stotis ir kiti mazgai.

Įmonės kolektyvas pasiryžęs viršyti ir padidintus įsipareigojimus.

Mokslininko pokštai

Netoli Santa Fe miesto, buvusios ispanų vicekaralių rezidencijos, valdžiusių kažkada Meksiką, yra įsikūręs vienas didžiausių amerikinių atominių centrų — Los Alamosas. Tuo laiku, kai čia buvo pradėtos gaminti pirmosios atominės bombos, šis miestas žemėlapiuose neegzistavo, jis neturėjo oficialaus statuto, žodžiu, buvo "slaptas." Amerikos vyriausybė jį norėjo atitverti nuo aplinkinio pasaulio slaptumu. Los Alamoso gyventojai galėjo siųsti ir gauti įvairią korespondenciją tik per cenzūrą, jų telefoninių pasikalbėjimų reguliariai buvo klausomasi, visi mokslininkai buvo įdomiai sekami.

Ir štai kartą registraciniame Los Alamoso centre budintis karininkas buvo pritrenktas didžiulio netikėtumo. Jis, pasitraukęs tik keliom minutėm, sugrįžo ir čia pat prieš jį stovėjo atvirus plieninis seifas, kuriame saugoma pagrindinės paslaptys. Seife gulėjo popiergalis su užrašu "Atspėk, kas?" Saugumo tarnybos pareigūnas drebėjo iš baimės. Kokiu būdu į šventą šventiausią centro vietą pateko raštelis, ką visa tai reiškia? Vėliau pasirodė, kad šį pokštą įskrėtė jaunas fizikas - teoretikas R. Feinmanas. Jam didelį malonumą suteikdavo seifų užraktų skaičių kombinacijų šifravimas, kuriuose buvo saugomi ypač svarbūs dokumentai. Kelias savaites padirbėjęs prie šio užrakto šifro, Feinmanas ir atidare pagrindinį atominio centro seifą.

Minėtasis mokslininkas krėtė pokštus ir toliau. Norėdamas įpykinti cenzorius, jis prikaltino žmoną, kad jam rašytų laiškus, suplėšdami į šimtus gabaliukų. Suprantama, kad panašūs pokštai negalėjo nenervinti saugumo pareigūnų.

KRISLAI

(Tąsa iš 1-jo pusl.)

Sūnis kardamas ant išlaisvintų Afrikos tautų, Chicago kunigų laikraštis savo straipsniui uždėjo tokią antraštę: "Doleriai iš JAV, idėjos — iš USSR." Girdi, tie kraštai prašo dolerių iš Amerikos savo ekonomikai sustiprinti, bet iš Tarybų Sąjungos "skolinasi" idėjas savo politiniam ir socialiniam gyvenimui tvarkyti.

Taip, žinoma, nėra. Afriekiečiai tvarkosi patys kaip išmąndami. Jie idėjas "skolinasi" iš visur, — gal tik truputį daugiau iš socialistinio pasaulio, nes tos idėjos palyginti naujos, idėjos su viltimi ir ateitimi. Mėrdintis kapitalizmas idėjiniai niekam nieko nebegali duoti. Tai ir viskas. Už tai afriekiečius barti nereikėtų.

So. Bostono menševikų gazietą griežtai tvirtina, kad iš V. Vokietijos atgimusio militarizmo nėra mažiausio pavojaus nėra nei Suomijai, nei Tarybinei Sąjungai. Tai esąs gryniasias Chruščiovo prasišnymas.

Tas tik parodo, kad to laikraščio redaktoriai sugrįžo prie savo senosios vėros: prie voikiškojo militarizmo garbinimo. Kas jame mato pavojų, tas nusideda menševikų tikėjimui.

Labai keista ir labai juokinga štai kas: Mūsų vyriausybė pasinus į Dominikonų Respublikos vandenį karo laivyną, kad iš tos nelaimingos respublikos išvaikyti brolius Trujillos. Bet kai tie broliai bėgo, kur jie atsidadė? Ogi mūsų Dėdės Samo saulėjejo Floridoje!

Filmai iš Lietuvos bus rodomi sekmadienį, Gruodžio-Dec. 3 d., pradžia 3 val. dieną (pirmsniam pranešime nebuvo pažymėta pradžia). Vieta 408 Court St. A. Skairius.

IVAIROS ŽINIOS

Mineola, L. I., N. Y. — Rasti nužudyti Peter Gregovas, jo žmona ir trys sūnūs. Policija ieško Mikės Ivanovo, nužudytos Veronikos Gregorovienės brolio, kuris prieš 11 dienų pabėgo iš Islip slėpnapročių ligininės.

Chicago. — Vidurinėse ir dalinai pietinėse valstijose buvo didelė sniego audra. Vietomis priverktė iki trijų pėdų storumo.

Berlynas. — Vakarų Vokietijos karo laivas "Uranas" buvo Rytų Vokietijos vandenynse. Rytų Vokietijos karo laivai jį išvijo.

New London, Conn. — Sulaukusi 76 metų amžiaus mirė buvusi filmų artistė Elsie Ferguson.

Varšuva. — New Yorko valstijos kongresmanas Jacob Javits, respublikonas, išvyko į Maskvą.

Bolzano, Italija. — Tirolio austrai vėl pradėjo sprogdinti tiltus ir terorizuoti italus valdininkus.

Ankara. — Generolas Inonu jau sudarė Turkijos ministrų kabinetą.

Paryžius. — Europos Common Market sąjunga, kurią sudaro šešios valstybės, rengiasi pakelti muitą ant įvežamų JAV prekių.

New Delhi. — Indija, kuri iš JAV pirkdavo apie 2,000,000 aliejaus, pranešė, kad ji pirs kitur, jeigu nebūs numąžinta kaina.

Sako, kad Vakarai dar nesusitarė

Londonas. — Korespondentas Drew Middleton rašo: "NATO nariai vis dar toli nuo susitarimo Berlyno klausime". Jis nurodo, kad griežčiausiai laikosi, tai Vakarų Vokietijos valdovai, kurie jėga nori pasigrobtį Rytų Vokietiją.

Francūzijos valdžia susikalba su Vakarų Vokietija, bet žmonės sako: "Mus nori sukimšti į vieną tvartą su tigrais — vakarų vokiečiais".

Anglijoje vis daugiau mokslininkų ir valdininkų prieina išvados, kad esant atominiams ginklams karai darosi jau negalimi.

Po miestą pasidairius

Pranešama, kad iš Tarybų Sąjungos bus gauti 9 nauji filmai, be kitų, "Kario baladė", "Atmenamas pavaris" ir kiti. Bus gauta filmų ir iš Čekoslovakijos.

Tarybų Sąjunga ima keis filmus Hollywoode gamintus, jų tarpe: "The Brave One", "Little Boy Lost", "War and Peace", "The Rainmaker" ir kitus.

PRANESIMAI

BALTIMORE, MD. — LLD 25 kuopos priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 2 d. višiemis žinomajį vietą, 2219 W. Pratt St., 2 val. dieną. Visi nariai privalo dalyvauti, nes turėsime balsuoti Centro komiteta. Taipgi turėsime išrinkti kuopos valdybą 1962 metams, ir 6-tos apkarities konferencijos delegatų pateiks raportą šiame susirinkime. Svarbų visiems Kuopos sekretorius P. Paserskis.

ELIZABETH, N. J.

Filmai iš Lietuvos bus rodomi sekmadienį, Gruodžio-Dec. 3 d., pradžia 3 val. dieną (pirmsniam pranešime nebuvo pažymėta pradžia). Vieta 408 Court St. A. Skairius.

Dėl L. Prūseikos paminklo pastatymo

Lapkričio 19 d., minint M.K. Čiurlionio 50 metų sukaktį nuo jo mirties, buvo iškeltas klausimas, kad mums, niujorkiečiams lietuviams, reikėtų susirūpinti, reikėtų parinkti auką Leonui Prūseikai paminklui pastatyti.

Tam tikslui buvo išrinkti du asmenys: Juozas Kairys, senas L. Prūseikos draugas, ir Povilas Venta. Per juodu tenka priduoti paminklui aukas, o jiedu pasiūly ten, kur reikia.

Tuojuo po mitingo-pobūvio J. Kairys sakė, kad jis jau ten pat gavo \$21.

Aišku, čikagiečiai, kurie įkūrė komitetą paminklo statymo rūpinimuisi, turėtų viešai paskelbti, koks tas paminklas numatomas, kiek jis maždaug lėšuos.

Darbą tenka dirbti visais galimais būdais. Ns.

Idomus atidengimas

M. K. Čiurlioniui pagerbti ir 50 metų sukaktį nuo jo mirties paminėti mitinge (lapkr. 19 d. "Laisvės" salėje) pirmininkaujanti Ieva Mizarienė išskėlė vieną idomų dalyką.

Ji sakė, kad sumanytą šiam kultūriniam pobūviui įvykdyti padarė LMS sekretorė Mildreda Stenslerienė. Kaip žinia, Mildreda yra gimusi ir augusi Amerikoje.

Abidvi jiedvi su LMS pirmininke I. Mizariene, kuri taip pat yra gimusi ir augusi Amerikoje, kruopščiai darbavosi, kad šis kultūrinis pobūvis būtų sėkmingas. Ką tai reiškia?

Tai reiškia, kad Amerikoje gimusieji lietuviai rūpinasi tėsimu ir populiariumu turty darbų, kuriuos Lietuvos kultūros pilioriai, tokie kaip M. K. Čiurlionis, atliko.

Tai reiškia labai daug, nes parodo, jog ir mūsų naujoji karta tęsia ir tęs gražiasias lietuviškas tradicijas Amerikoje!

Padarymui šio pobūvio sėkmingu ir idomiu, be kitų, gražiai pasidarbavo ir dailininkas Robertas Feiferis, gimęs tais metais, kuriais M. K. Čiurlionis mirė.

Pobūvis buvo labai įspūdingas. Jame svečių dalyvavęs vienas iš Lietuvos pasakė:

— Tai mitingas, kokio galėtume tikėtis tik Vilniaus universiteto salėje! Ns.

Dovana "Laisvei"

Andrew Grimaila, Hartford, Conn., padovanojo "Laisvei" vieną Lietuvių Namų Bendrovės šerą \$25 vertės ir "Laisvės" kooperatyvo du šerūs \$10 vertės. "Laisvės" personalas už tai jam taria nuoširdžią padėką.

J. G.

Maspeth, N. Y.

SERGA

Sunkiai susirgo maspethietė A. Kunevičienė. Ji buvo išvežta į liginę, bet, sakoma, šiomis dienomis iš ten grįžta.

Draugė Kunevičienė — Moterų klubo narė, mūsų pramogų lankytoja. Kaip gaila, kad mums nieks anksčiau nepranešė apie jos susirgimą ir liginę, kurioje ji buvo nuvežta. Dėl to negalėjome parašyti laikašty.

A. Kunevičienės adresas: 55-62 64th St., Maspeth, N. Y.

Linkime draugei Kunevičienei sėkmingai ir greit pasveikti.

Mirė

Mary Žilinskienė, gyvenusi 28 Brookwood St., E. Orange, N. J., mirė šeštadienį, lapkričio 25 d. Pasarvota Matthew A. Buys (Bujausko) šermeninėje 426 Lafayette Ave.

Laidos Trečiądienį 29 d. Iš šermeninės išlydės 10 val. Laidotuvių vieta dar nežinoma.

Liūdesyje liko vyras Jonas, dvi dukterys ir du anūkai.

Velionė buvo "Laisvės" skaitytoja.

Prie Jakščių auksinio jubilėjaus

"Laisvės" nr. 93, pranešime apie Motiejų ir Marcelės Jakščių vedybinę 50 metų sukaktį, netiksliai liko nepaminti Marcelės gimimajai Vincas ir Marijona Kazlauskai, atvykę pokylin iš Penn. Pa.

Taip pat buvo planuota pažymėti, bet rašte liko pražiūrėta, jog Jubilatas Motiejus Jakštys turi čia pat Ozone parke gyvenantį brolių Praną, LDS 13-osios kuopos finansų sekretorių. Brolis Pranas ir jo žmona Ona, dažna svarbiųjų lietuvių sueigų lankytoja, dalyvavo šioj puotoje. Jiedu jubilatus apdovanojo gėlėmis ir kitomis vertingomis dovanomis.

Atsiprašau visus, kuriuos šie praleidimai palietė.

D-ė

-:-:-:-:-

NUOŠIRDI PADEKA

Jakščiai širdingai dėkoja visiems giminėms ir draugams už atsilankymą ir dovanas. Su meile visiems visuomet prisims jų draugiškumą.

F. Paulsen, 71 metų ančiaus, kuris buvo Rooseveltto ligininėje, persiplovė rankų riešelius, išsoko pro langą ir užsimušė.

Italų laivas "Leonardo da Vinci" atgabeno į New Yorką 17 pundų vilnos. Kas tai ja pavogė. Vilnos vertė \$30,000.

BROOKLYN, N. Y.

Šių metų lapkričio 28 dieną sukanka 11 metų, kai mirė mano mylimas vyras

Charles Peters (Petraitis)

Lai būna jam rami amžinybė. Visuomet jo liūdziau.

ANNA PETERS, žmona